

Overenkomst van de Christelijke en Israëliitsche godsdienst.

<https://hdl.handle.net/1874/355726>

8cc. OVEREENKOMST (2)

VAN DE

CHRISTELIJKE EN ISRAËLITISCHE

GODSDIENST.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN.

1850.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

OVEREENKOMST

VAN DE

CHRISTELIJKE EN ISRAËLITISCHE GODSDIENST.

Algemeen is het erkend, dat de Israëlitische godsdienst, eene verhevene en Goddelijke zijde heeft. Zonder er Goddelijke eigenschappen in te vinden, kan men toch de grootheid harer wonderwerken, de verhevenheid harer zedekunde, de aard van hare leer, de reinheid harer voorschriften, en de vervulling harer profetiën niet opmerken; maar evenmin kan men derzelve onvolkomenheid voorbijzien, indien men haar van de Christelijke godsdienst wil afscheiden, waarmede zij één geheel uitmaakt.

In waarheid, wij moeten in het geheele Oude Testament de volgende drie hoofdbeschouwingen niet uit het oog verliezen:

Vooreerst. Alles voorbereiding voor den Messias die komen zou.

Ten tweede. Zijne dienst en genadebedeeling als af te schaduwen.

Ten derde. Hem als in eene schilderij zóó aanschouwelijk voor te stellen, dat men Hem bij Zijne komst duidelijk herkennen konde.

Neemt men deze drie oogpunten bij de beschouwing des Ouden Testaments in acht, dan zal men er niets in vinden dat zijn geloof belemmert, integendeel, men zal telkens helderder de groote oogmerken Gods in het gansch ontwerp der verlossing leeren inzien.

Wij zullen thans niet trachten de diepten te peilen der ondoorgrondelijke wijsheid, gerechtigheid en barmhartigheid Gods, noch onderzoeken waarom God den mensch toeliet te zondigen en op eigen wegen te dwalen; ook niet waarom God zich om ons te verlossen van eenen Middelaar bediende, en of er dan geen anderen weg tot onze behoudenis zou kunnen daargesteld zijn, dan door den dood van Jezus Christus, om voor de zonden der wereld te boeten. Dit zijn ijdele vragen. Erkennen wij liever onze onwetendheid, daar het hier Gods handelingen geldt, die wij niet kunnen doorgronden,

zonder dat wij zouden ophouden te zijn wat wij zijn, of dat God ophoudt te zijn dat Hij is.

Zonder dan te willen doordringen in de dingen die ons te hoog en te wonderlijk zijn, nemen wij liever de waarheid der zaken zelve ter harten. Wij twijfelen niet of God de zonde heeft toegelaten, daar wij ons allen zondaars bevinden. Het is ons geopenbaard, dat het door tusschenkomst van den Middelaar is, dat wij van onze zonden verlost worden, en dat God Hem reeds voor de grondlegging der wereld daartoe verordineerd had. Zien wij nu hoe de Goddelijke wijsheid de menschen trapswijze er voor bekwaam maakte en daartoe leidde.

Wij zullen drie hoofdtrekken nagaan: door de gebeurtenissen; door de ceremoniën; en door de profetiën.

De gebeurtenissen hangen allen met het groote ontwerp der verlossing zamen. Was ABRAHAM altijd in *Ur* der Chaldeen gebleven, ook hij was afgodendienaar geweest gelijk zijne vaderen; en had dus de kennis en dienst van den waren God niet aan zijne nakomelingen kunnen overbrengen, en bij gevolg was zijn zaad niet tot eenen zegen voor vele volkeren geweest. Daartoe moest hij zijn land en maagschap verlaten. Was JACOB altijd bij LABAN gebleven, de nakomelingschap des eenen was door die des anderen verdorven geworden; zoodat daar EZAU zich

reeds bij de vreemden gevoegd had, het uitverkoren geslacht dan met de onheiligen vermengd was geworden. Daardoor was de belofte van den Messias dan aan geen bijzonder geslacht verbleven, en Zijne onderscheiding eindelijk ten eenenmale onmogelijk geworden. Noodzakelijk was het dus dat JACOB het huis van zijnen schoonvader verliet, en afgezonderd leefde. Zonder Gods magtige bescherming was dit verbondsvolk, aan wie de woorden Gods waren toevertrouwd, in *Egypte* omgekomen, en met hetzelfde de hoop op den beloofden Verlosser. Om deze verwachting te bewaren moest dit volk van alle andere volken afgezonderd blijven; zoowel in belangen, zeden, verbindtenissen als in godsdienst. Daarenboven behoefde het volstrekt Gods oppermagtige alleenheersching; van daar dat Hij hun al de teekenen Zijner wondermagt bewees, die wij in het Oude Testament vermeld vinden. Ja zij werden wel naar Babel weggevoerd om hunner zonden wil, maar na zeventigjarige ballingschap weder verzameld, uit vrees dat eene langere dienstbaarheid hen de merkteekenen hunner uitverkiezing zoude doen verliezen.

Het blijkt dus duidelijk dat God, alle deze onderscheidingen ten behoeve van den Messias had daargesteld. De belofte kon niet aan alle volken der aarde verbonden zijn. Één volk werd dan door God uitverkoren, om onder

zekere vormen de bewaarder van dit groote heilgoed te zijn; en daar het volstrekt noodig was dat deze onderscheiding tot op de komst des Verlossers voortduurde, schonk God dit volk verscheidene voorregten aan deze afzondering ten naauwste verbonden. Wij willen de vijf voornaamste ons herinneren.

De eerste was de kennis van den waren God, een voorregt hetwelk zij niet genoeg konden waarderen, vooral als zij zagen op de diepe duisternis van bijgeloof en onwetendheid, waarin de andere volken verzonken lagen.

Het tweede de besnijdenis, dit teeken van Gods verbond, dat naar zijn bevel in hun vleesch geschieden moest, om hen te duidelijker van de andere volken te onderscheiden; want het was geen toeval, of willekeur dat deze smartelijke en moeilijke gewoonte bij de Joden plaats vond.

De derde is het land *Kanaän*, dat God aan de aartsvaders en hunne nakomelingen schonk. Zoolang dit nog slechts in de belofte was, verbond God toch alle hunne uitzigten met het bezit hiervan, opdat zij zich niet over de aarde zouden verspreiden. De aartsvaders gaven stervende, bevel er hunne beenderen henen te voeren, om te meer de hoop en het verlangen des volks levendig te houden. En opdat de Kanaäniten, Jebuzieten, Pherizieten en andere volken

die vroeger het land bewoonden, zich niet met Gods volk zoude vermengen en hen door hunne afgoderij bederven, zoo stelde God hun tot openlijke voorbeelden Zijner straffende gerechtigheid, toen zij de maat hunner gruwelen vervuld hadden, hen door JOZUA en zijne legers verdelgende.

Het vierde is de tabernakel, en daarna de tempel, welke naar Gods wil het middenpunt van hunne plegtige eeredienst zijn moest; alle gaven en slachtofferen toch moesten Hem hier gebragt worden, opdat Israëls volk zich niet van eene plaats verwijderde, die de God van hemel en aarde tot een zichtbaar bewijs Zijner tegenwoordigheid had willen stellen, en dat zoo hunne afscheiding der andere volken, eens te duidelijker den Messias deed herkennen, en de menschheid te beter op Zijne komst werd voorbereid.

Eindelijk, ten vijfde de geheele inrigting der wet, die zoodanig was, dat zij noodzakelijk een afkeer hebben moesten van den omgang met andere volken, gelijk de andere volken ook van hen. Immers de Joden moesten dieren offeren die andere volken aanbaden, en deze aten zonder schroom spijzen, die voor den Israëller een verfoeisel, ja een afgrijzen waren. Eindelijk, de uitwendige en lichamelijke reinigingen, die de wet met zooveel zorg voor-

schreef, verbood den Joden allen omgang met onheilige en onreine volken. God de Heer liet het niet slechts bij de uitverkiezing van een bijzonder volk. Neen, Hij verkoos zich uit dat volk eenen bijzonderen stam, aan welken Hij de belofte aangaande den Messias verbond, namelijk Juda's stam; God openbaarde dit door den mond van den stervenden aartsvader: "De scepter zal van Juda niet wijken, noch de wetgever van tusschen zijne voeten, tot dat de Silo komt, en denzelven zullen de volken gehoorzaam zijn." (1) Nog verkoos God zich een geslacht, om daarop Zijne heilbeloften toe te passen: het was Davids huis, aan wien Hij beloofde, "dat zijn zaad in der eeuwigheid zijn zoude, en zijn troon voor Hem zijn zou gelijk de zon, en dat Hij eeuwiglijk zou bevestigd worden, gelijk de maan, en de getuige in den hemel is getrouw." (2) Ten eenenmale zou dit blijken onwaar te zijn, tenzij wij de vervulling daarvan aanschouwen in den Messias. Hoedanig het dan uitwendig met dit Koninklijk huis gesteld zou zijn, teekent Jezaia, als hij spreekt, "van eenen wortel uit eene dorre aarde, en van den afgehouden tronk van Izaï," (3) waarmede hij de diepe vernedering wil te kennen geven, waarin Davids huis zou gezonken zijn. Alle deze

(1) Gen. XLIX : 10. (2) Psalm LXXXIX : 37, 38.

(3) Jez. LIII : 2 en XI : 1.

naauwkeurige bepalingen toch, zijn om den waren Messias te onderscheiden en kenbaar te maken, en te beletten dat deze heerlijke beloftenissen, in de uitbreiding en vermenging der geslachten, stammen en volken verloren ging.

Ten tweede. Niet enkel door gebeurtenissen bereidde God de Israëllers tot de komst des Beloofden voor: Hij bragt hen ook onder het juk van ontelbare ceremonien, opdat zij te vuriger naar verlossing er van zoude uitzien; de verhevenste en gewigtigste waarheden waren voor hen in schaduwen gehuld, opdat zij te meer naar de heldere inzigten en duidelijke kennis verlangen zouden. De wet die zij ontvingen bragt hen slechts tot de regtvaardigmaking des vleesches, en ging slechts van tijdelijke zegeningen en beloften vergezeld, opdat hare ongenoegzaamheid de behoefte aan een beter verbond te meer bij hen zoude levendig houden. De wet is slechts tusschen de belofte ingekomen, opdat de zonde te duidelijker worden zou; zoo deed God hen de zonde te beter kennen en gevoelen, opdat zij gedrongen zoude worden, de toevlugt te nemen tot Zijne ontferming die Hij voornemens was in Christus te openbaren. Zoo bereidde God alles tot eene nieuwe bedeeeling voor.

Ja! alles is voorbeeld van Hem. De wetgever, het volk, het verbond, de Middelaar, de

dienst en de toestand der geloovigen, alles is in het Oude Testament als in een groot en treffend schilderij door God zelve vervaardigd, als voor al de eeuwen opgehangen. De Godheid verschijnt er als in menschelijke gedaante, als het ware om ons, God geopenbaard in het vleesch af te schaduwen; zij worstelt met JACOB, om ons te leeren dat het gebed eene Hem welbehagelijke strijd is; zij verbiedt MOZES het brandende braambosch te naderen, waar zij zich openbaart, vóór hij zijne schoenzolen ontbonden had, ons daardoor te kennen gevende dat zonder reiniging, wij voor Gods aangezicht niet mogen of kunnen verschijnen; Hij vergunde MOZES slechts Zijne niterste deelen te zien, om ons te openbaren dat het voorregt om Hem met ongedekten aangezicht te aanschouwen, dat wil zeggen om Zijnen wil en welbehagen volkomenlijk te kennen, voor éénen anderen Profeet grooter dan MOZES was weggelegd.

In de twee vrouwen van ABRAHAM, worden ons de twee verbonden afgebeeld: het verbond des Evangeliums, door SARA en de kinderen der belofenis; en het verbond van de wet, door HAGAR en de kinderen der dienstbaarheid.

De ware geloovigen, die eigenlijk de kerk uitmaken, worden ons voorgesteld, nu eens door het volk Israël zelve, dan door de vergadering der eerstgeborenen, en dan door de

groote schare van Priesters en Levieten. — De overeenkomst tusschen het volk van Israël en de Christelijke kerk doet zich overal gevoelen. Israël is afgescheiden van de andere volken; alzoo ook de geloovigen van de wereld. JOZUA werd vaak door anderen veracht; zoo haat ook de wereld hen, die den Heer liefhebben. De kinderen Israëls riepen uit hunne verdrukking tot God, en Hij hoorde hunne zuchten; de kerk heeft ook hare martelaren en verdrukten die dag en nacht tot Hem roepen: Hoe lang, o Heer! hoe lang. Israëls volk had geen anderen leidsman dan God, geen ander licht dan het Zijne, geene andere steun dan Zijne voorzienigheid, langen tijd geen andere spijsen dan die God wonderdadiglijk voor hen uit den hemel deed regenen; zoo ook de kerk, God is haar licht, hare sterkte en hare algenoegzaamheid. God woonde onder Israël; Hij gebood hen daarom den tabernakel te bouwen zoo lang zij zwervende waren, daarna was den tempel het zichtbaar bewijs Zijner hooge tegenwoordigheid; zoo is God ook in het midden der Zijnen, en Zijne geloovigen zijn Zijnen tempel, en Zijn heiligdom.

Verder, de aanbidding Gods in geest en waarheid, is ons in Israëls Godsvereering voortreffelijk aanschouwbaar gemaakt. De tempel, met zijn voorhof en heilige der heilige,

stelt ons de wereld, de gemeente en den hemel voor, dat het heiligdom des Eeuwigen is; de Leviten, de geloovigen als allen geroepen om God te dienen; de witte kleederen der Priesteren, de heiligheid en reinheid dergenen die tot God naderen; de lichamelijke wasschingen en zuiveringen, de reinheid des harten en des gewetens; het bloed der bokken en der lammeren die het Oude Verbond bekrachtigde, het bloed van Jezus Christus tot bekrachtiging des Nieuwen; het ingaan des Hoogepriesters in het heilige der heilige, met de twaalf stammen op zijne borst, dragende het bloed dat hij in het voorhof vergoten had, de ingang van Jezus Christus in den hemel, waar Hij ons voor God vertegenwoordigd, en voor ons tusschentreedt door Zijn bloed, dat Hij gestort heeft tot verzoening onzer zonden; de berg Sinai, de berg Sion; het geklank der bazuin, de stem des Evangelies; MOZES, de middelaar van de wet, Jezus Christus, de middelaar des Nieuwen Verbonds. De verschillende toestanden des Joodschen volks, stelt ons ook den verscheidenden staat der kerk voor; deszelfs geestelijke verdrukkingen tegenover hunne tijdelijke dienstbaarheid; onze verlossing door hunne bevrijdingen; onze vijanden tegenover de hunne; ja! de overeenkomst tusschen schaduw en wezen is zoo tastbaar, dat de Heilige Schrift niet schroomt van het tijdelijke des Joodschen

volks, en het geestelijke der geloovigen, de gebeurtenissen van hunnen staat, en de leidingen onder de nieuwe bedeeing, als in eenen adem te spreken. Alle de betrekkingen en bedieningen des Heeren worden er persoonlijk in voorgesteld. Ziet men dit alles in het Oude Testament voorbij, men laat hare eigenlijke waarde liggen.

En wat nu, ten derde de Profeten aangaat, zij zijn zoo talrijk en zoo naauwkeurig tot zelfs in de kleinste bijzonderheden, dat men zonder veel moeite een verhaal der voornaamste gebeurtenissen des Nieuwen Testaments, daaruit zou kunnen zamenstellen. Zij spreken van den Zaligmaker, als Emmanuel (God met ons); Zijne vleeschelijke afkomst uit Juda's stam en Davids huis; van Zijne komst op aarde in een' tijd als het geslacht van den Koninklijken Profeet in vernedering en vergetelheid zou zijn verzonken; van Zijne wondervolle ontvangenis; Zijne geboorte te *Bethlehem*; van Zijn karakter, wonderen en leer; van de ontvangst bij Zijn volk; de verachting en verguizing waaraan Hij was blootgesteld; de omstandigheden van Zijn dood en Zijne begrafenis, zelfs tot schijnbare onbeduidenheden toe; het oogmerk en de gevolgen van Zijn lijden en sterven; Zijne opstanding en Zijne hemelvaart; de uitstorting des Heiligen Geestes; de bekeering van duizenden; het ongehoof en de hardnekkige tegenstand der Joden;

Gods schrikkelijke oordeelen over hen; de afschaffing der uitwendige eeredienst; de verwoesting van stad en tempel; de roeping der Heidenen; de zegepraal des Christendoms; zelfs den staat der kerk in de toekomst, tot op de voleindiging der eeuwen toe. Dit alles zou men in de eigene woorden der Profeten kunnen voordragen, als men nu en dan de toekomstige tijd, maar eens met de verledene verwisselde.

Hoe duidelijk blijkt uit dit alles, de volstrekte éénheid van deze twee gedeelten van Gods Openbaring.

Men heeft daarom wel eens gezegd: "het Nieuwe Testament schulde in het Oude, en het Oude Testament is geopend in het Nieuwe."

Wil men nu het Oude Testament verstaan, het geheele geheim bestaat daarin, overal Hem in te zien, op Wien de Profeten wezen, en Die voor allen de weg, de waarheid en het leven is. Is men bevreesd, hier te dwalen, men vange de lezing en overdenking aan, met de bede van den Psalmdichter: "*ontdek mijne oogen o Heer! dat ik aanschouwe de wonderen van Uwe wet!*" Psalm CXIX: 18.

A 263 10/66

Bij de Drukkers en Boekverkoopers M. WIJZ & ZONEN
zijn verkrijgbaar de volgende Kleine Stukjes:

	Cents.		Cents.
1. Levonsgeschiedenis van Peter Lohbeck	15	42. Hugo Bourne	07½
2. De welbetrede Stuiver	10	43. De Christelijke viering van den Zondag	05
3. De Wever uit Welsh	07½	44. Henry Obookiah, inboorling der Sandwicheilanden	10
4. De kleine Bewoner van het Auvergnésche Gebergte	10	45. De Zendelingen in Groenland	15
5. Arme Sara	07½	46. Het bezoek bij een kranke	15
6. De jonge Huthewouster	22½	47. Twee Brieven van een' Leeraar in Zuid-Afrika	15
7. Opwekking te Elberfeld	05	48. Polycarpus	10
8. De Iersche Boer	10	49. Als God werkt, wie zal dan keeren?	15
9. Elisabeth Cunningham	20	50. De Soldaten-dochter	10
10. Geschiedenis van John Robens, de Matroos	10	51. Het gelakkige Sterfbed	10
11. Uitbreiding van de Parabel	10	52. De weg en het middel	15
12. Het Leven van Koionel Jacob Gardiner	17½	53. De Gast zonder Bruiloftskl.	07½
13. De Stroopers-dochter	10	54. Treffend voorbeeld	07½
14. De Bode met goede tijding	15	55. Levensschets van Blumhardt	15
15. Jansje Allan	15	56. Hadara, een jong Abyssiniër	04
16. Zonderlinge tusshenkomst der Voorzienigheid	07	57. De Oude Geneesheer	10
17. Levensher. van Amelia Gale	10	58. Roepstem des Heeren	15
18. Sara Hill, de leerling van de Zondagschool	15	59. Anna Walsh	07½
19. De Geschied. van Mary Smith	13½	60. Eerste zending te St. Thomas	15
20. De Dorps-predikant	10	61. Thirza, of de aantrekkingskracht van het Kruis	30
21. De waarheid en uitwerkselen van het Evangelie	10	62. Merkwaardig voorbeeld van vroege Godsvrucht	07½
22. Kracht des geloofs, bij trefjende beproeving	10	63. De Russische Kleermaker	07½
23. Herman de Houthakker	12½	64. Eenige kenmerken van een kind Gods	07½
24. Laatste uren v. John Cowper	10	65. Overtuiging verwaarloosd	12½
25. Het einde van den tijd	10	66. Een voorjaarsjonge Moeders	07½
26. Wat God bewaart, is wel bewaard	15	67. De onbekende Zending	04
27. Wie zijt gij? Wat hebt gij te doen?	10	68. Het leven en sterven van Mevrouw Rumpff	10
28. De Weêrhaan van het Kasteel	12½	69. Opmerkelijke leiding Gods	07½
29. Eben-Haëzer in Latakoo	10	70. Een nieuw Traktaatje	10
30. Eenige berigten van Indiansche Bekeerlingen	10	71. De vrome Landman	07½
31. De Christen-veesten	05	72. Earnstige gedachten over de Eeuwigheid	07½
32. Verhaal van twee reizende Predikers	07½	73. Maria	10
33. De Tijd en de Eeuwigheid	10	74. William	07½
34. Korteneilz. Berigtenanallen	10	75. De bejaarde Christen in het Gasthuis	05
35. Levensloop van Johan Coenraad Ter Linden	07½	76. Lord Teignmouth	10
36. Een Beroep op het hart	12½	77. Leven van Schwartz	08
37. Trekken uit het leven vens Landmans in den Elzas	10	78. Wie zoekt die vindt	05
38. Sterfgevallen van zeven bekeerde Heidenen	10	79. Levensb. van een' Soldaat	05
39. Levensloop van C. L. Töpfer	07½	80. Pascalsdorp	07½
40. Eenige bijzonderheden uit het leven van Morrison	15	81. Onnoedige zorgen	04
41. Lydia S.	07½	82. Zachéüs	08
		83. Twee Buren	10
		84. De bekeer. van A. H. Franke	6
		85. Blandina	7½
		86. Bede van een Grijsaard	10
		87. Het Huisgez. te Heatherdale	15